

SUDSKA PRAKSA

Mr. sc. Hrvoje Sladić*

1. Teorija o vlasti nad djelom kod kaznenog djela ugrožavanja bukom, vibracijama ili neionizirajućim zračenjem (čl. 199. KZ-a).

Počinitelj kaznenog djela ugrožavanja bukom može biti samo onaj tko proizvede buku štetnu za zdravlje ljudi, a ne i gradonačelnik koji odobri prekomjernu razinu buke na javnom koncertu. U konkretnom slučaju nije utvrđena ničija kaznena odgovornost jer glasnoća koncerta koja je dovela do više nego dvostrukog prekoračenja dopuštenih razina buke u okolnim stanovima predstavlja umjereno prekoračenje s obzirom na to da se radi o vremenski ograničenoj buci.

**Županijski sud u Šibeniku, Kir -149/18-4 od 24. 5. 2018. i Kv II-53/2018.
od 5. 6. 2018.
(Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku, K-DO-198/2018 od 27. 4. 2018.)**

Činjenično stanje

Na štetu stanara zgrade u Zagrebačkoj ulici, u pretežno stambenoj zoni stare gradske jezgre Šibenika, počinjeno je kazneno djelo ugrožavanja bukom iz čl. 199. KZ-a, što je egzaktno utvrđeno mjerenjem razine buke od strane stručnih osoba ovlaštenog društva. Oštećenik je podnio kaznenu prijavu protiv gradonačelnika Šibenika, koji je odobrio razinu buke od 95 decibela u vanjskom prostoru, a koja je štetna za zdravlje stanara. Inače, najviša dopuštena razina buke u vanjskom prostoru noću u ulici Božidara Petranovića u Šibeniku iznosi 45 decibela. Gradonačelnik je temeljem propisa Skupštine Grada Šibenika ovlašten dopustiti, sukladno čl. 2. i 10. Zakona o zaštiti od buke, prekoračenje dopuštenih granica samo ako to prekoračenje ne utječe štetno na zdravlje ljudi, koje je temeljno ljudsko pravo. U konkretnom slučaju prekoračenjem dopuštenih razina buke u vanjskom prostoru štetno se utječe na zdravlje stanara u oštećenikovu stambenom prostoru, što je mjerenjem egzaktno utvrđeno. Najviša dopuštena razina buke u stanu iznosi 25 decibela, a u svibnju, lipnju i srpnju 2017., za vrijeme koncerata u vanjskom prostoru odobrenih od strane gradonačelnika, u oštećenikovu stanu izmjerena je buka viša

* Mr. sc. Hrvoje Sladić, odvjetnik u Šibeniku

od 60 decibela. Bez obzira na to što organizatori koncerata i izvođači poštuju razine buke u vanjskom prostoru koje je odobrio gradonačelnik, razine buke u oštećenikovu stambenom prostoru višestruko su prekoračene. Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku odbacilo je oštećenikovu kaznenu prijavu s obrazloženjem da gradonačelnik ne može biti počinitelj kaznenog djela ugrožavanja bukom iz čl. 199. KZ-a i da djelo može počinuti samo osoba koja buku proizvede, da konkretna opasnost po život ili zdravlje ne proizlazi iz činjenice što bi se razina buke povećavala iznad najveće dopuštene razine buke u zatvorenim boravišnim prostorima noću u vrijeme koncerata cca 3 sata zaključno do 24 sata te da se radi o umjerenim prekoračenjima dopuštene razine buke. Sudac istrage Županijskog suda u Šibeniku onemogućio je kazneni progon jer je odbio oštećenikov prijedlog za provođenje osumnjičenkova prvog ispitivanja, a njegovo rješenje po žalbi potvrdilo je tročlano vijeće Županijskog suda u Šibeniku.

Iz obrazloženja rješenja suca istrage Županijskog suda u Šibeniku

„U konkretnom slučaju, stajalište je suca istrage, radi se o sukobljavanju dva prava i interesa. S jedne je strane pravo i interes oštećenog da bude zaštićen od prekomjerne buke u svojem stanu, a s druge strane interes ugostitelja, glazbenih izvođača, raznih uslužnih obrta i zanimanja te u konačnici i Grada Šibenika da kroz organiziranje raznih kulturnih, glazbenih i drugih manifestacija privuku što više domaćeg pučanstva, stranih i domaćih gostiju u staru gradsku jezgru Grada Šibenika te time ostvare prihode kroz svoju djelatnost.

Da bi se moglo ostvariti pravo i interes ovih drugih, onaj prvi, oštećeni kao tužitelj da trpi preko godine, poglavito za vrijeme turističke sezone, zbog organizacije tih manifestacija, povišenu buku u svome stanu, što je nedvojbeno utvrđeno izvršenim mjerenjima od strane djelatnika ovlaštene firme, a da bi oštećeni kao tužitelj ostvarivao svoje pravo da u stanu živi bez prekoračenja dopuštene razine buke, ovi drugi trpe da im se pravo na organiziranje raznih manifestacija ograničava sukladno odluci Gradskog vijeća Grada Šibenika o lokacijama i uvjetima za održavanje javnih skupova i manifestacija te da je za svaku takvu manifestaciju potreban zaključak gradonačelnika Grada Šibenika u kojem se za svaki pojedini slučaj određuje i vrijeme trajanja manifestacije i dopuštena razina buke.

Po ocjeni ovog suca istrage nije od presudnog značaja za ostvarenje obilježja predmetnog kaznenog djela je li prekoračenja razine buke u stanu oštećenog bilo jednom ili četiri puta, već, osim onoga što je već naprijed kazano, je li time (konkretno proizvodnjom buke) izazvana neposredna i bliska mogućnost nastupanja posljedica za život i zdravlje ljudi. Toga u predmetnom slučaju nema, a to ne dokazuje ni medicinska dokumentacija za oštećenog kao tužitelja, iz koje proizlazi da je dana 27. 11. 2017. primljen u Opću bolnicu Šibensko-kninske županije i da je iz te zdravstvene ustanove otpušten 14. 12. 2017. s dijagnozom intracerebralnog krvarenja u moždanom deblu, jer iz dokumentacije koja prileži spisu ne proizlazi nikakva uzročno-posljedična veza

između u nekoliko navrata izmjerene prekoračene razine buke u stanu oštećenog kao tužitelja i narušenog zdravlja oštećenog kao tužitelja u naprijed navedenom obliku.“

Napomene

Zaključak Općinskog državnog odvjetništva u Šibeniku kojim je odbačena kaznena prijava da gradonačelnik ne može biti počinitelj kaznenog djela iz čl. 199. KZ-a i da djelo može počiniti samo osoba koja buku proizvede zanemaruje općeprihvaćenu teoriju o vlasti nad djelom. Naime u svim navedenim izvještajima utvrđeno je da organizatori glazbenih manifestacija poštuju gradonačelnikov zaključak, a buka u oštećenikovu boravišnom prostoru nije bila u dopuštenim granicama, odnosno bila je iznad dopuštenih propisanih granica. Gradonačelnik je imao vlast nad djelom kada je propisao lokaciju i granice razine buke koje su organizatori ispoštovali, a buka u oštećenikovu stanu bila je protuzakonita – štetna za zdravlje, i zato je gradonačelnik odgovoran za kazneno djelo ugrožavanja bukom iz čl. 199 KZ-a. Gradonačelnik je smio sukladno čl. 2. i čl. 10. Zakona o zaštiti od buke odobriti razinu buke u vanjskom prostoru koja ne povećava zakonom propisanu najveću dopuštenu razinu buke u oštećenikovu boravišnom prostoru, a buka u oštećenikovu stanu za vrijeme koncerata višestruko je veća od zakonom propisane i kao takva štetna za zdravlje.

Nije u pravu Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku ni kada u obrazloženju tvrdi da povećana razina buke iznad najviše dopuštene u oštećenikovu boravišnom prostoru u trajanju od oko tri sata u vrijeme trajanja koncerata ne predstavlja opasnost za život ili zdravlje. Upravo odredbe čl. 2. i 6. Zakona o zaštiti od buke demantiraju taj stav, jer buka štetna za zdravlje ljudi jest svaki zvuk koji prekoračuje propisane najviše dopuštene razine, a zabranjeno je obavljati radove, djelatnosti i druge aktivnosti koje u boravišnim prostorima uzrokuju buku štetnu za zdravlje ljudi. Također, nije u pravu Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku ni kada tvrdi da se radi o umjerenom prekoračenju, jer se radi o višestruko većem prekoračenju. Najviša je dopuštena razina buke u boravišnom prostoru 25 db(A), a izmjerena je razina buke u oštećenikovu stanu viša od 60 db(A). Težina tog problema može se ilustrirati činjenicom da su u Guantanamo mučili zatvorenike satima im puštajući štetnu buku.

Sudac istrage ispravno ističe da se u konkretnom slučaju sukobljavaju dva prava i interesa, pravo oštećenika da bude zaštićen od buke i pravo ugostitelja na prihode kroz svoju djelatnost organiziranjem glazbenih manifestacija, ali pritom previđa da Ustav RH u čl. 70. jamči pravo na zdravlje. Ograničavanjem oštećenikova prava na zdravlje pravom na zaradu ugostitelja, koje se zastupa u rješavanju suca istrage, krše se temeljne vrijednosti našeg društva. Pravo na profit ne može biti iznad prava na zdravlje, pa zbog toga Kazneni zakon i predviđa

ugrožavanje bukom propisano kao kazneno djelo kako bi se osigurala snažnija zaštita tog Ustavom zaštićenog pravnog dobra.

Sabor RH donio je Zakon o zaštiti od buke kako bi se zaštitilo zdravlje ljudi, što je razvidno iz čl. 1. Zakona. Posebna zaštita predviđena je i u drugim zakonima, primjerice u čl. 5. st. 3. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, prema kojem nitko ne smije ugroziti zdravlje drugih. Odobravanjem predmetnih koncerata gradonačelnik krši cijeli niz propisa koji štite zdravlje. Ako se ti propisi ne primjenjuju, onda postoji pravna nesigurnost koja narušava vladavinu prava kao temelj svake demokratske države i omogućava samovolju nadležnih, arbitarnost itd., što nikome ne bi trebalo biti u interesu. Gradonačelnik može obnašati vlast u okviru zakona, a ne njegovim kršenjem, a odobravanjem buke štetne po zdravlje stanara gradonačelnik Šibenika počinio je kazneno djelo ugrožavanja bukom, što je razvidno iz priloženih mjerenja. Da su u konkretnom slučaju ostvarena sva bitna obilježja kaznenog djela ugrožavanja bukom, utvrdio je i sam sudac istrage, koji je svojem rješenju naveo: “ ... oštećeni kao tužitelj trpi preko godine, poglavito za vrijeme turističke sezone, zbog organizacije tih manifestacija, povišenu buku u svome stanu, što je nedvojbeno utvrđeno izvršenim mjerenjima od strane djelatnika ovlaštene firme...“. Suprotno stavu suca istrage, za dokazivanje počinjenja obilježja kaznenog djela ugrožavanja bukom nije potrebno dokazati uzročnu vezu između povećane razine buke i oštećenikova narušena zdravlja, već je samo potrebno dokazati da je zdravlje dovedeno u opasnost, a ne da je narušeno. U slučaju kada se bukom teško naruši zdravlje ili prouzrokuje smrt, radi se o teškom kaznenom djelu protiv okoliša iz čl. 214. KZ-a, koje se kažnjava kaznom zatvora od jedne do deset godina, odnosno od tri do petnaest godina. Članak 199. KZ-a izričito glasi: „Tko protivno propisima proizvede buku, vibracije ili neionizirajuće zračenje i time dovede u opasnost život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“ Slijedom navedenog potrebno je samo dokazati da je proizvedena buka koja je viša od dopuštenih razina, a to je, kako kaže sudac istrage u predmetnom rješenju, „nedvojbeno utvrđeno“. Maksimalna dopuštena razina buke sukladno Pravilniku o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave jest 25 decibela, a mjerenja buke pokazala su da u oštećenikovu stanu za vrijeme koncerata u svibnju, lipnju i srpnju 2017. buka doseže čak 60 decibela. Sukladno čl. 2. Zakona o zaštiti od buke buka štetna za zdravlje ljudi jest svaki zvuk koji prekoračuje propisane najviše dopuštene razine. Iz pisanih izvještaja o mjerenju buke u svibnju, lipnju i srpnju 2017. te gradonačelnikovih pisanih zaključaka kojima je odobrio koncerte kada su izvršena navedena mjerenja buke razvidno je da je on odobrio prekoračenja buke štetna za zdravlje.

Treba napomenuti i to da se predmetni koncerti održavaju već godinama najmanje jedanput tjedno od 21 do 24 sata, otprilike šest mjeseci godišnje, i

da je prvo mjerenje razine buke kojim je utvrđena protupravna buka, štetna za zdravlje stanara, izvršeno još 2015. godine, i tada su svi koncerti trebali prestati. Međutim gradonačelnik nije prekinuo održavanje koncerata, već je odobrio još veća prekoračenja dopuštenih razina buke, i nakon toga je oštećenik podnio prvu kaznenu prijavu protiv gradonačelnika, koji je postupao s namjerom, jer je kao liječnik dobro upoznat sa štetnim utjecajem prekomjerne buke na zdravlje ljudi, a komunalno redarstvo, koje je pod njegovom inženjeringom, organiziralo je prvo mjerenje buke kada je utvrđena buka štetna za zdravlje stanara. Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku prvu je kaznenu prijavu odbacilo, sudac istrage odbio je zahtjev za provođenjem dokazne radnje prvog ispitivanja osumnjičenika, a njegovo rješenje potvrdilo je vijeće Županijskog suda u Šibeniku s obrazloženjem da se u konkretnom slučaju ne može govoriti o kaznenom djelu s obzirom na to da je napravljeno samo jedno mjerenje razine buke u oštećenikovu stanu, kojim je utvrđeno da je buka bila iznad dopuštene razine.

Međutim nakon toga oštećenik je podnio drugu kaznenu prijavu i dostavio je još tri izvještaja o mjerenju razine buke kojim su utvrđena višestruka prekoračenja razina buke u njegovu stanu u svibnju, lipnju i srpnju 2017. godine. Općinsko državno odvjetništvo u Šibeniku opet je odbacilo kaznenu prijavu s gore navedenim obrazloženjem, a za Županijski sud u Šibeniku očito nisu dovoljna ni četiri mjerenja. Navedenim mjerenjima u oštećenikovu stanu utvrđena je buka štetna za zdravlje za vrijeme koncerata odobrenih od strane gradonačelnika, koji je postupao u najmanju ruku s neizravnom namjerom, jer je bio svjestan opasnosti prekomjerne buke za zdravlje stanara za vrijeme koncerata koje odobrava, pa je time počinio kazneno djelo iz čl. 199. Kaznenog zakona.

